

50 Χρόνια Πυροσβεστική Επιθεώρηση 1973-2023

ΤΟΥ ΕΠΙΤΙΜΟΥ ΥΠΑΡΧΗΓΟΥ Π.Σ. ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΩΝ. ΜΗΤΡΟΠΕΤΡΟΥ.

Συμπληρώθηκαν, τον Οκτώβρη που πέρασε, 50 χρόνια από την έκδοση του περιοδικού που κρατάτε στα χέρια σας. Της ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ που αποτελεί το επίσημο έντυπο ενημερωτικό μέσο του Πυροσβεστικού Σώματος. Με την ευκαιρία αυτής της επετείου είναι μία πρώτης τάξεως ευκαιρία -υπηρετώντας την πυροσβεστική ιστορία- να επιχειρήσουμε μια σύντομη αναδρομή στην πορεία και την προσφορά της Πυροσβεστικής Επιθεώρησης. Ας ξεκινήσουμε από παλαιότερα αφού οι περισσότεροι από τους σημερινούς Πυροσβέστες, κυρίως οι

νεότεροι, δεν γνωρίζουν ότι πριν από την Πυροσβεστική Επιθεώρηση υπήρξε ένα άλλο πυροσβεστικό περιοδικό που εκδόθηκε στο διάστημα 1948-1957. Ήταν η μηνιαία ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΗΧΩ. Εκδότης και διευθυντής της ο αείμνηστος Σωτήρης Γλυκοφρύδης, διαπρεπής δημοσιογράφος και συνεργάτης πολλών αθηναϊκών εφημερίδων της εποχής. Το πρώτο τεύχος της Ηχώ, σε σχήμα 4ο, διαστάσεων 24x33εκ., τυπώθηκε το Μάρτιο του 1948. Το δίχρωμο εξώφυλλο του Α' Τεύχους εικονίζει παρελαύνοντα πυροσβεστικά οχήματα και πάνωθ' τους την Ελλάδα σε μορφή κόρης, που κρατά στα χέρια της ασπίδα και ρομφαία, να τα προστατεύει.

Με ενδιαφέρουσα ύλη και πάντα πρωτοπόρα και ιδιαίτερα μαχητική για την επίλυση των πολλών προβλημάτων του Πυροσβεστικού Σώματος και των υπαλλήλων του, η Ηχώ κατέκτησε τις καρδιές του πυροσβεστικού κόσμου και όχι μόνο, έτσι που η εμβλεία της έγινε σύντομα πανελλαδική. Το γεγονός έδωσε αφορμή σε σατιρικό στιχουργό της εποχής να σχολιάσει:

**«Ηχοι πχούν απ' την Ηχώ του φίλου Γλυκοφρύδη
Ηχούν εις τον πλανήτη μας, πχούν και στη Σελήνη.
Ο ήχος της πχεί παντού, ήχους γλυκούς σκορπάει
Κι οι πυροσβέστες τρέχουνε ποιος να την πρωτοπάρει.
Ποιος ν' αγοράσει την Ηχώ του φίλου Γλυκοφρύδη
που η κυκλοφορία της έφτασε στο...Μενίδι.
Βρέθηκαν πλείστοι συγγραφείς τας γνώσεις
τους να γράψουν,
κι αν την Ηχώ φαλήρουνε μοιραίως πια θα πάψουν,
να γράφουνε τας γνώσεις τους και τις φιλοσοφίες
θέματα τόσο σοβαρά και άλλες ποικιλίες.»**

Η Πυροσβεστική Ηχώ, με μόνα στηρίγματα την αγάπη και την οικονομική ενίσχυση των τότε πυροσβεστών, έζησε ως το 1957, όταν ύστερα από σοβαρή προστριβή του εκδότη της με τον τότε Αρχηγό Νικόλαο Σπηλιωτόπουλο, σταμάτησε η έκδοσή της¹. Ο αριθμός των τευχών που εκδόθηκαν έφτασε τα 112. Στα εννέα χρόνια της έκδοσής της έκλεισε, στις πάντα φροντισμένες σελίδες της, εκατοντάδες άρθρα πυροσβεστικού ενδιαφέροντος, έδωσε, με πύρινα λόγια, μάχη για τα δίκαια των Πυροσβεστών και δεν ήταν λίγες οι φορές που θαρρετά επεσήμανε και καυτηρίασε την κρατική αστοργία για το Πυροσβεστικό Σώμα και

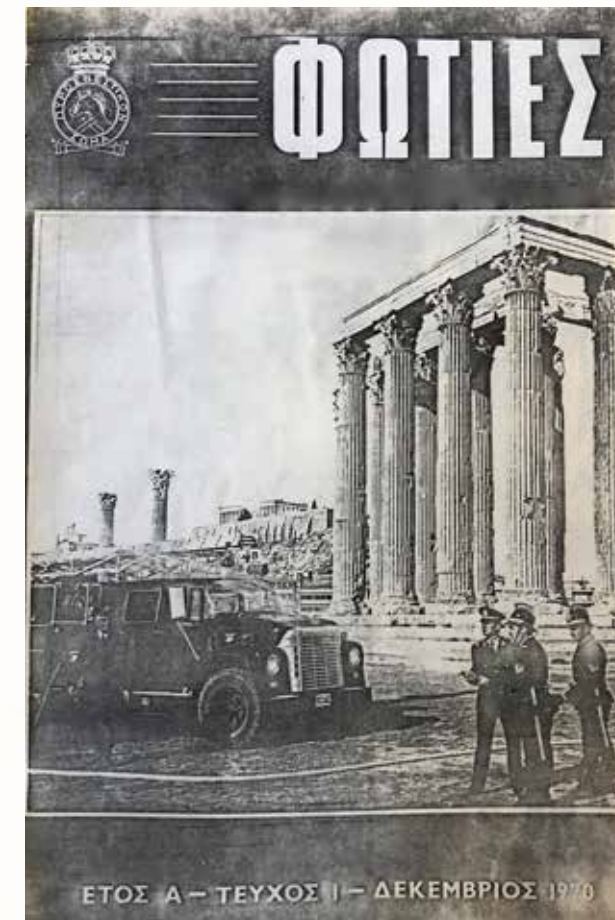
¹ Η προστριβή έφτασε ως τις δικαστικές αίθουσες όπου, ο Αρχηγός Ν. Σπηλιωτόπουλος, καταδικάστηκε σε φυλάκιση 40 ημερών με αναστολή επειδή είχε διατάξει παράνομα την κατάσχεση τευχών της Ηχώ. (Βύρων Δάβος, Ιστορία της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, Πύργος 2010 σελ. 438, 439 και 445).

τους Πυροσβέστες. Είναι ακόμα οι αθησαύριστες σελίδες της κατάφορτες από σπουδαίες καταγραφές και ντοκουμέντα για τα περασμένα μας, έτσι που, χωρίς ίχνος υπερβολής, θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι αποτελούν πραγματικό ιστορικό πυροσβεστικό Αρχείο. Φωνές από τα παλιά και αξιοθαύμαστες μνήμες που συγκινούν και τέρπουν².

«ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΙΣ ΦΩΤΙΕΣ»

Για δεκατέσσερα σχεδόν χρόνια, από την παύση της «Πυροσβεστικής Ηχούς», το Πυροσβεστικό Σώμα έμεινε άφωνο. Τον Δεκέμβριο του 1970 ένα νέο πυροσβεστικό περιοδικό, με τίτλο «Ματιές στις Φωτιές», ήρθε φιλοδοξώντας να πάρει τη θέση του πρώτου και να καλύψει το κενό που εκείνο άφησε κλείνοντας.

Το νέο περιοδικό ήταν γέννημα θρέμμα του Πυροσβεστικού Σώματος, αφού την επιμέλεια της ύλης και έκδοσης είχε αποκλειστικά το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων της Διεύθυνσης Μελετών του Α.Π.Σ. Η έκδοσή του μηνιαία, σε σχήμα 20x27 εκ., άλλοτε τριάντα τεσσάρων και άλλοτε τριάντα δύο σελίδων και με έγχρωμο εξώφυλλο.

² Οι φιλόστοιχοι συνάδελφοι μπορούν να βρουν τα τεύχη της Πυροσβεστικής Ηχώ στο Ιστορικό Πυροσβεστικό Αρχείο στην Παλλήνη, στην Εθνική Βιβλιοθήκη και στη Βιβλιοθήκη της Βουλής.

Το πολύ όμορφο εξώφυλλο του 1ου τεύχους εικονίζει πυροσβεστική έξοδο στο προαύλιο του ναού του Ολυμπίου Διός, με φόντο την Ακρόπολη των Αθηνών. Στην 4η σελίδα του καταχωρείται ο σκοπός του νέου περιοδικού, που ήταν η συνεχής ενημέρωση των ανδρών του Σώματος για τις νέες καλπάζουσες εξελίξεις της πυροσβεστικής Τέχνης και των επιστημών που σχετίζονται με το λειτούργημά μας, την παροχή προς τους πολίτες οδηγίων προφύλαξης από τον κίνδυνο της πυρκαγιάς και γνώσεων για την αντιμετώπισή της και να καταγράφει στις σελίδες του τα πυροσβεστικά δρώμενα και τις άλλες ξεχωριστές εκδηλώσεις του πυροσβεστικού βίου. Ακόμα, στο πρώτο τεύχος συναντάμε χαιρετισμούς της τότε πολιτικής και φυσικής ηγεσίας για την έκδοση, τον Ύμνο του Πυροσβέστη, στιχουργημένο από τον τότε Υπαρχηγό και μετέπειτα Αρχηγό Ανδρόνικο Δήμα, αποσπάσματα από το ανέκδοτο βιβλίο «Πυρ και πυρκαγιά στο διάστημα του χρόνου - Ιστορία του Πυροσβεστικού Σώματος» του αείμνηστου Πυράρχου Βασίλειου Ζαφειρόπουλου καθώς και άλλη ενδιαφέρουσα ύλη.

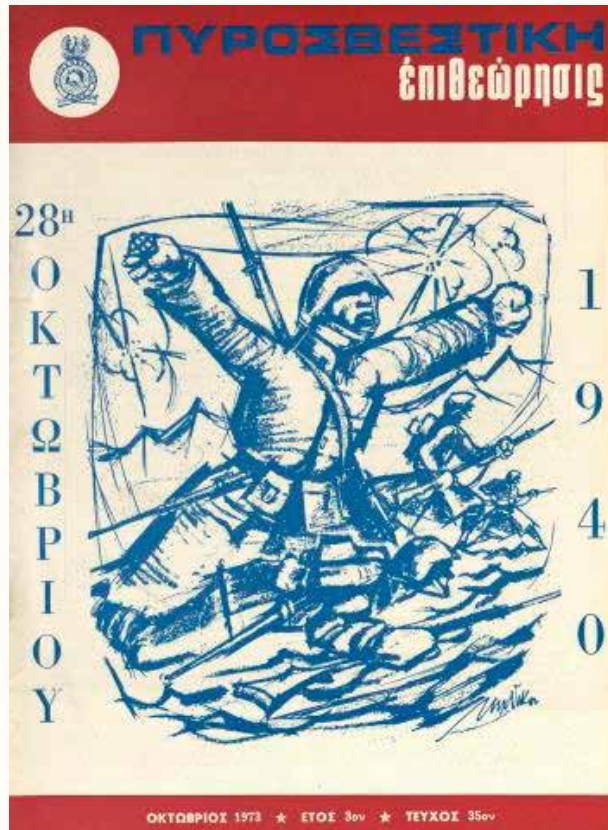
Ανθυποπυραγός (2602) Ζαφειρόπουλος Γεώργιος, ο υπεύθυνος έκδοσης του περιοδικού «Ματιές στις Φωτιές».

Με το περιοδικό συνεργάστηκαν διακεκριμένοι συνάδελφοι καθώς και επιφανή μέλη της πνευματικής μας κοινότητας μιας και η έκδοση δεν φιλοξενούσε μόνο κείμενα σχετικά με το πυροσβεστικό έργο αλλά, είχε και λογοτεχνικές προεκτάσεις και ανησυχίες. Με τέτοια κείμενα στόλισε τις σελίδες του και ο συνάδελφος τ. Επιπυραγός δι-απρεπής λογοτέχνης και ερευνητής ιστοριοδίφης Βύρων Δάβος.

Με την ίδια μορφή και πάντα ενδιαφέρουσα ύλη το νέο περιοδικό κυκλοφόρησε χωρίς καμία διακοπή, σε 34 τεύχη για τρία σχεδόν χρόνια, ως τον Οκτώβριο του 1973 οπότε μετονομάστηκε σε «Πυροσβεστική Επιθεώρηση».

«ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ»

Η Πυροσβεστική Επιθεώρηση δεν ήταν καινούργιο περιοδικό αλλά, άξια συνέχεια του προηγούμενου. Απλά άλλαξε όνομα διατηρώντας μάλιστα απαράλλακτους τους σκοπούς, τη διάταξη της ύλης, το σχήμα, τη μορφή και την αρίθμηση των τευχών ως συνέχεια του προκατόχου του. Εκείνο που δεν εξηγήθηκε τότε, αν και θα έπρεπε, είναι ο λόγος και το σκεπτικό της μετονομασίας - αν και σήμερα είναι προφανές.

Πρέπει όμως να επισημάνουμε ότι στην «Πυροσβεστική Επιθεώρηση» έγιναν αρκετές προσεγγμένες βελτιώσεις και οι σελίδες της διπλασιάστηκαν και από 32 έγιναν 64. Σημαντικότερη αλλαγή ήταν το γεγονός, ότι η πυροσβεστική ύλη αυξήθηκε και σωστά, σε βάρος της ποικιλίας που πριν κυριαρχούσε. Πολλαπλασιάστηκαν ακόμα οι δημοσιευόμενες φωτογραφίες από το καθημερινό «σεφέρι» των Πυροσβεστών με τις φωτιές και τις διασώσεις.

Πραγματικοί θησαυροί οι μεστές σελίδες και τούτου του περιοδικού και αυθεντικός πληροφοριοδότης η ύλη του για τα περασμένα μας. Εντελώς ξεχωριστά και αξιοπρόσεκτα είναι τα τεύχη του 1980, όταν το Πυροσβεστικό Σώμα γιόρτασε με λαμπρότητα τα πενήντα του χρόνια, στα οποία έχουν καταχωρηθεί λεπτομερώς οι πολύμορφες εκδηλώσεις αυτού του εορτασμού που, δίκαια, χαρακτηρίστηκε σταθμός για το Σώμα.

Στα δέκα χρόνια της ζωής της η Πυροσβεστική Επιθεώρηση γνώρισε μια απρόσμενη περιπέτεια. Ήταν τα τέλη του 1983 - είχε προηγηθεί η ασυλλόγιστη απόφαση της Πολιτείας με το Ν. 1481/1983, παρά την έμπρακτη αντίδραση του πυροσβεστικού σώματος, να ενοποιήσει σ' ένα Σώμα την Χωροφυλακή, την Αστυνομία Πόλεων και το Πυροσβεστικό Σώμα, οπότε, οι

τότε επιτελείς του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, συνέλαβαν την ιδέα να κλείσουν τα περιοδικά των Σωμάτων και να εκδώσουν, από 1-1-1983, ένα με τον τίτλο «Αστυνομική Επιθεώρηση». Έτσι, το 157ο τεύχος του Δεκεμβρίου 1983 έμελλε να είναι το τελευταίο της Πυροσβεστικής Επιθεώρησης της Α' Περιόδου.

Συγκινητικό και συνάμα παλικαρίσιο το άρθρο του, τότε υπεύθυνου έκδοσης του περιοδικού, Υποπυραγού Αντωνίου Κατσιλιέρη, που αντιπροσωπεύοντας το σύνολο των Πυροσβεστών ανάγγειλε, με συντριβή, την παύση του περιοδικού και δήλωσε θαρρετά πως η «Αστυνομική Επιθεώρηση» που το διαδεχόταν «δεν εκπροσωπεί το Πυροσβεστικό Σώμα και τους Πυροσβέστες».

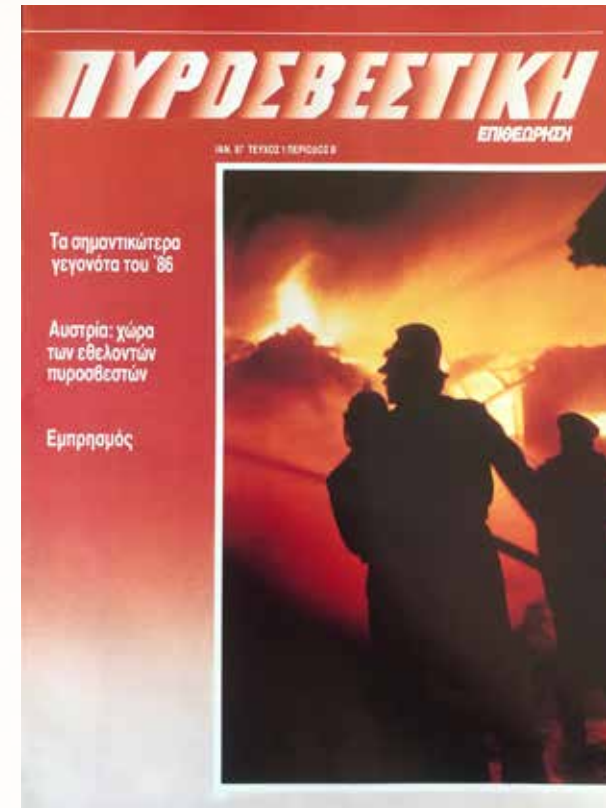
Ο ηρωικός Υποπυραγός (3225) Κατσιλιέρης Αντώνιος, τελευταίος υπεύθυνος της «Πυροσβεστικής Επιθεώρησης» Α' Περιόδου.

Και πράγματι οι Πυροσβέστες στάθηκαν αντιστασιακά απέναντι στην «Αστυνομική Επιθεώρηση», όπως αντιστασιακά στάθηκαν και στην ενοποίηση του Σώματος με την Ελληνική Αστυνομία. Ούτε με άρθρα και εργασίες τους συνεργάστηκαν μαζί της αλλά, έτσι από ινάτι, ούτε καν την ξεφύλλιζαν αν και με το στανίο υπήρξαν όλοι συνδρομητές της.

«ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Β' ΠΕΡΙΟΔΟΥ»

Τρία χρόνια αργότερα η Πολιτεία κατάλαβε επιτέλους - σ' αυτό βοήθησε και η στάση των Πυροσβεστών - ότι ήταν αδύνατο να εξακολουθήσει το νόμο σχήμα της ενσωμάτωσης του Πυροσβεστικού Σώματος στην Ελληνική Αστυνομία και με τον λυτρωτικό Ν.1590/1986 διόρθωσε το σφάλμα της και ξανάδωσε στην ελληνική κοινωνία ανεξάρτητο το Πυροσβεστικό Σώμα να την υπηρετήσει.

Από τις πρώτες έγνοιες του Σώματος, μετά την περιπέτεια του αυτή, ήταν να επανεκδώσει το συντομότερο το περιοδικό του. Διμηνιαίο, 48σέλιδο, σε σχήμα 20x27, με έγχρωμο εξώφυλλο, τυπωμένο με το μοντέρνο τρόπο της φωτοσύνθεσης και με φανερό την πρόθεση να είναι καθαρά επαγγελματικό, είδε το φως της δημοσιότητας τον Ιανουάριο του 1987, το πρώτο τεύχος της Πυροσβεστικής Επιθεώρησης της Β' Περιόδου. Κυρίαρχο θέμα του πρώτου τεύχους το φοβερό χτύπημα του Εγκέλαδου στην ιστορική πόλη της Καλαμάτας και ο πιτάνιος αγώνας των Πυροσβεστών, που έσπευσαν από όλη τη χώρα να διασώσουν τους παγιδευμένους στα ερείπια και ότι είχε απομείνει από το βίος τους, διδάσκοντας, για μια ακόμη φορά, αυτοθυσία και ανθρωπιά.

Πρέπει ιδιαίτερα να επισημανθεί και το γεγονός πως, τα τεύχη της Β' Περιόδου, είναι στολισμένα με πολλές έγχρωμες φωτογραφίες από την καθημερινή μας ζωή και δράση, σ' αντίθεση με αυτά της Α' Περιόδου που οι φωτογραφίες και λιγότερες ήταν αλλά και όλες ασπρόμαυρες. Ευτυχία των ματιών και τα 220 μέχρι σήμερα τεύχη, τόσο από πλευράς ύλης όσο και από πλευράς εικόνων.

Για το σημερινό μας περιοδικό, δεν έχω τον παραμικρό φόβο να θεωρηθώ υπερβολικός, αν ισχυριστώ ότι είναι ένα από τα πιο άρτια και εντυπωσιακά του είδους του και ότι, οι Πυροσβέστες μπορούμε δίκαια και γι' αυτό να είμαστε υπερήφανοι.

Είχα την τύχη να υπάρξω, για πάνω από σαράντα χρόνια, τακτικός συνεργάτης του - κυρίως με ιστορικά πυροσβεστικά άρθρα και σημειώματα - και την τιμή να συντάξω, το 2000, το Ευρετήριο Πυροσβεστικών Δημοσιευμάτων της Πυροσβεστικής Επιθεώρησης.³

Και τα τρία περιοδικά μας κατέχουν εξέχουσα θέση, με ολοσέλιδα λήμματα που επίσης συντάξα, στον τρίτο τόμο της Εγκυκλοπαίδειας του Ελληνικού Τύπου που εξέδωσε το 2009 το Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.

3 Αρχιπυραγός Χρήστου Κων. Μητροπέτρου, Ευρετήριο Δημοσιευμάτων Πυροσβεστικής Επιθεώρησης 1970-2000, Έκδοση Περιοδικού Πυροσβεστική Επιθεώρηση, Αθήνα 2001. Μια προσπάθεια που είναι καιρός να έχει συνέχεια.

Θα ήταν θαρρώ ασυγχώρητη παράλειψη μου αν, σε τούτη τη σύντομη ξενάγηση στα 50 χρόνια του περιοδικού μας, λησμονούσα ν' αναφερθώ στους συναδέλφους που, κατά καιρούς, είχαν την ιδιαίτερη τιμή να σταθούν υπεύθυνοι για την έκδοσή του. Αν θυμάμαι καλά ήταν οι Γεώργιος Ζαφειρόπουλος, Βύρων Δάβος, Δημήτριος Καλλίγας, Κων/νος Χουσιανόκος, Ιωάννης Μάνταλος, Απόστολος Σταμπόλης, Αντώνιος Κατσιλιέρης, Γεώργιος Παπαγεωργίου, Φώτιος Παππάς, Ιωάννης Ζαχίλας, Ιωάννης Καπάκης, Ελπίδα - Μελπομένη Χλιμίντζα, Ευάγγελος Φαλάρας, Νικόλαος Μουτρόπουλος, Κατερίνα Σφυρή, Ανδρέας Φλαμουράκης, Κυριακή Μπόσινα, Παναγιώτης Μπαλτάς, Φανή Τσίτζου, Τεγοπούλου Βασιλική και Νικόλαος Μαστοράκης.

Όλοι τους με καλαισθησία, μεράκι και πολύ μόχθο, κάτω από αντίξοες πολλές φορές συνθήκες, έδωσαν αυτούς τους πραγματικά πολύτιμους καρπούς στην πυροσβεστική μας βιβλιογραφία δημιουργώντας έτσι, σεμνά και αθόρυβα, ένα πλούσιο αρχείο για τα περασμένα μας και το παρέδωσαν στην Πυροσβεστική Ιστορία. Η ίδια τιμή ανήκει δικαιωματικά και σε όλους τους κατά καιρούς συναδέλφους συνεργάτες τους.

Ο αείμνηστος Ηλίας Μπέτσιος ο διαπρεπέστερος αρθρογράφος των πυροσβεστικών μας περιοδικών.

Θέλω να κλείσω τούτη τη φτωχή μου αναδρομή με μια, αν και νομίζω αυτονόητη, πρόταση και μια ευχή.

Θα προτείνω στους συναδέλφους, κυρίως τους νεότερους, να διαβάζουν το περιοδικό μας γιατί πολλά έχουν να ωφεληθούν, να το διαδίδουν και να φυλάνε, με φροντίδα και σεβασμό, τα τεύχη του γιατί τούτες οι σελίδες θα είναι εκείνες που αύριο, όταν θα είναι κι αυτοί απόμαχοι με χιονισμένα μαλλιά, θα τους βοηθούν ξεφυλλίζοντας τες ν' αναθερμαίνουν τις μνήμες τους και να γυρνάνε πίσω στα «πυρωμένα» τους νιάτα, τα γεμάτα καημούς, αλλά και όμορφες στιγμές και θεάρεστη προσφορά.

Στο σημερινό μας περιοδικό θα ευχηθώ, από καρδιάς, να χιλιάσει τα χρόνια του και να μην συναντήσει ποτέ τις περιπέτειες των προηγούμενων του των οποίων είναι κληρονόμος και άξιος συνεχιστής. 🙏